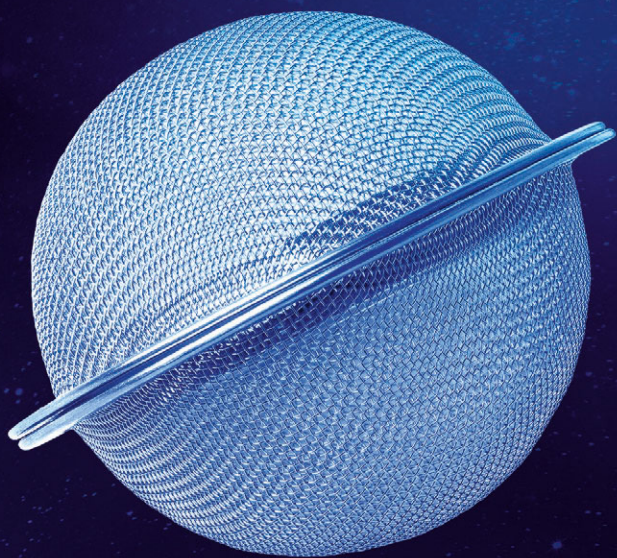

BECKY

CHAMBERSOVÁ

MODLITBA

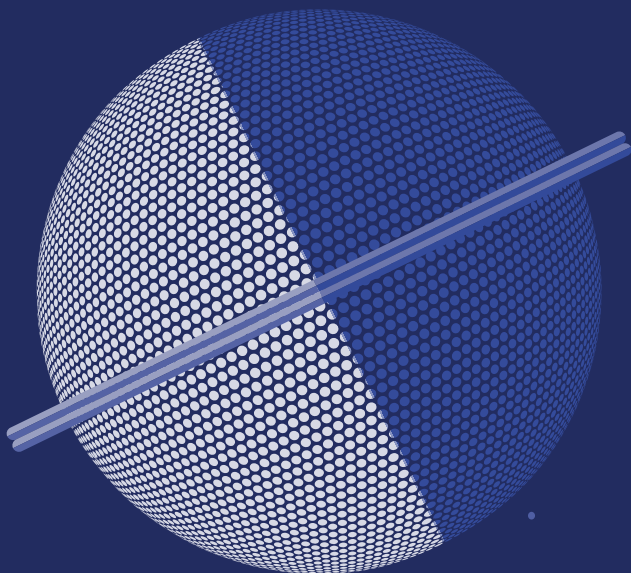
PRO

SAMOROSTLÉ

HOST

BECKY

CHAMBERSOVÁ

MODLITBA

PRO

SAMOROSTLÉ

PŘELOŽILA LUCIE BREGANTOVÁ

BRNO 2024

A Prayer for the Crown-Shy

Copyright © 2022 by Becky Chambers

Translation © Lucie Bregantová, 2024

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2024
(elektronické vydání)

ISBN ISBN 978-80-275-2359-7 (PDF)

ISBN 978-80-275-2360-3 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2361-0 (MobiPocket)

Sláva Rodným.

Ať žije Trikilli, božstvo vazeb.

Ať žije Grylom, božstvo neživého.

Ať žije Boš, božstvo koloběhu.

Sláva jejich Potomstvu.

Ať žije Chal, božstvo výtvorů.

Ať žije Samafar, božstvo mystérií.

Ať žije Allalae, božstvo drobných radostí.

Nemluví, a přece jim rozumíme.

Nepřemýšlejí, a přece je vnímáme.

Nejsou jako my.

My jsme jako oni.

Jsme dílem Rodných.

Naplňujeme dílo Potomstva.

Bez výtvorů rozluštíme jen

málokterá mystéria.

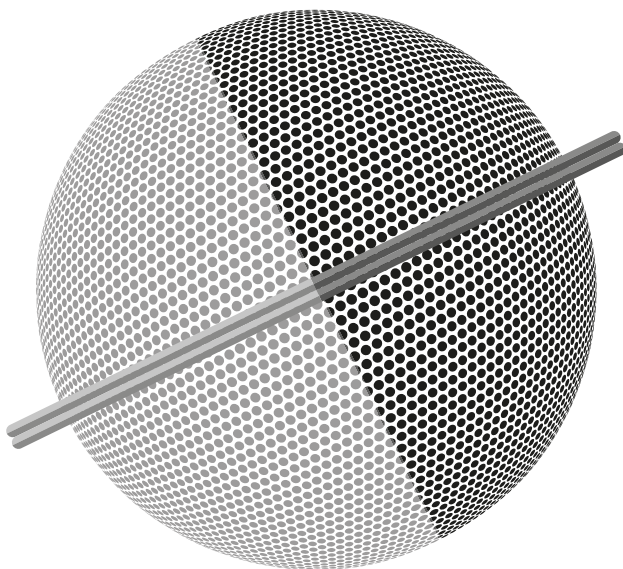
Bez znalosti mystérií naše výtvary
selžou.

Najdi sílu pro obé, protože toto jsou
tvé modlitby.

A právě proto vítej radost, protože bez ní
ztratíš svou sílu.

*Z publikace Vhledy Šestice
(Západojelská edice)*

1

CESTA

Problém s tím, když vypadnete do lesů, je v tom, že pokud nejste velmi specifický a výjimečný člověk, netrvá dlouho a pochopíte, proč lidé z řečených lesů odešli. Domy byly vynalezeny z velmi podstatných důvodů, stejně jako boty, kanalizace, polštáře, kamna, pračky, barvy, lampy, mýdlo, lednice a všechny další vymoženosti, bez nichž si lidé dovedou život představit jen stěží. Pro sourozenstvo Echo bylo vždy důležité — velmi důležité — vidět svět takový, jaký je, bez vymožeností, a plně pochopit, že život toho nabízí nekonečně víc než jen to, co se odehrává mezi stěnami, že každý člověk je opravdu jen zvíře v šatech a přírodní zákony i nahodilost osudu pro něj platí stejně jako pro všechno, co kdy ve vesmíru žilo i umíralo. Avšak ve chvíli, kdy s vozem vyjede z divočiny na cestu, cítí Echo nepopsatelnou úlevu z toho, že se vrací na druhou stranu této rovnice — na tu, kde si lidé život udělali tak pohodlný, jak to jen technologie udržitelně dovolí. Kola už nezapadávají do děr na staré asfaltce. Těžce naložený dvoupatrový vůz už se netřese, když se ho pokouší silou vůle dostat přes nerovný povrch okupovaný spletností kořenů a ostrůvky hlíny. Na oblečení se nezachytávají pokoutné větve, v cestě nepřekáží spadlé stromy, nenaráží na neoznačená rozcestí, kde se zastaví a propadá panice. Místo toho se tu rozprostírá světlé dláždění hladoučké jako máslo a stejně tak teplé, lemované cedulemi, které lidé vytvořili, aby jiným lidem ukázali, kudy se vydat, když si chtějí odpočinout, najíst se a nebýt sami.

Sourozenstvo Echo samotou samozřejmě netrpí. Má po boku Hnízdo, jehož neúnavné mechanické nohy s kolem snadno drží krok. „Je to tu tak... upravené,“ diví se robot, když si prohlíží přechod z lesa na cestu. „Vědělo jsem, že to tak bude, ale nikdy jsem nic takového nevidělo.“

Echo pohlédne na hustý borovicový porost a krajkovité divoké kvítí hustě rostoucí podél cesty, jejíž kraj ho jen tak tak zadržuje. Jestli tohle má být „upravené“, tak si nedovede představit, co Hnízdo řekne třeba na růžovou zahradu nebo veřejný park.

„Jé a podívej na tohle!“ Hnízdo se rozběhne před kolo a při každém kroku zarachotí. Zastaví se před cedulí, dá si ruce plné pantů v matně stříbrný bok a čte si nápis před sebou. „Takhle dobře čitelný nápis jsem jaktěživo nevidělo,“ zavolá. „A jak se leskne!“

„No však taky nejsme v nějaké zřícenině,“ odvěti Echo a po zdolání mírného kopečku lehce lapá po dechu. Přemýšlí, jestli bude Hnízdo takhle vyvádět u každého lidského výtvoru, na který narazí. Na druhou stranu, třeba je na čase, aby někdo ocenil um výrobců silničních značek a narychlo vytištěných cedulí. Vyrobit takovou věc vyžaduje stejně práce a přemýšlení jako cokoli jiného, avšak ti, kteří je vídají každý den, jim sotva věnují pozornost. Možná že ocenit všechno nehledě na účel je dokonalý úkol pro někoho, kdo vůbec není člověk.

Hnízdo se otočí s úsměvem tak širokým, jaký jen jeho kovová tvář dovolí. „Tohle je moc pěkné,“ řekne

a ukáže prstem na nápis PAŘEZINA — 32 KM. „Úžasné úhledné. Ale trochu normativní, nemyslíš?“

„Proč?“

„No to pak při cestě nemáš vůbec prostor pro spontánnost, že? Pokud se soustředíš na pohyb od jedné cesty k druhé, nemáš prostor pro šťastné náhody. Ale já vlastně doteď mělo v hlavě jasný cíl jen málokdy. V divočině prostě chodím sem a tam.“

„Většina lidí se jen tak netoulá mezi vesnicemi, aniž by pro to měla nějaký konkrétní důvod.“

„Proč ne?“ podiví se Hnízdo.

Echo si uvědomí, že takhle nad tím přemýšlí poprvé. Natočí kolo směrem, kterým cesty ukazuje, a Hnízdo kráčí vedle. „Když kolem sebe máš všechno, co potřebuješ,“ vysvětluje Echo, „nemáš důvod odcházet. Vydát se někam jinam vyžaduje spoustu času a úsilí.“

Hnízdo kývne směrem k vozu poctivě se ploužícímu za kolem. „Můžeš říct, že v tomhle vezeš všechno, co potřebuješ?“

Echo hned pochopí, která bije. *Co lidé potřebují?* byla ona komplikovaná otázka, která přiměla Hnízdo vydat se jako robotí vyslanec z divočiny, a Echo nemá tušení, jestli na ni kdy Hnízdo najde uspokojivou odpověď. To, že ji bude bez ustání slýchat po dobu, během níž budou společně cestovat po lidském osídlení na Panze, bylo jasné, ovšem zdá se, že Hnízdo s ní začíná už teď.

„V praktickém slova smyslu vcelku jo,“ odpoví Echo na otázku o voze. „Alespoň pro každodenní potřeby.“

Robot nakloní hlavu, prohlíží si krabice s nákladem na střeše vozu, v nichž rachotí spousta dalších věcí. „Hádám, že by se mi asi nechtělo moc cestovat, pokud bych s sebou muselo vozit tohle všechno.“

„Dá se vyjít i s menším množstvím, ale musíš vědět, kam jedeš,“ podotkne Echo. „Musíš vědět, že tam, kam míříš, dostaneš jídlo a střechu nad hlavou. A přesně proto používáme cedule.“ Významně se na Hnízdo podívá. „Jinak skončíš tak, že musíš přespat v jeskyni.“

Hnízdo chápavě přikývne. Od náročného výstupu na Šesterský vrch už uplynul týden, ovšem Echo ho stále cítí ve svalech a nedělá s tím žádné tajnosti. „Co se toho týče, sourozenstvo Echo,“ ozve se Hnízdo, „nemohlo jsem si nevšimnout, že na té ceduli stojí, že do Pařeziny je to ještě přes třicet kilometrů a —“

„Jo, už se připozdívá,“ souhlasí Echo. Třicet kilometrů není žádná dálka, ale i s hladkou cestou jsou pořád hluboko v lese a zatím ještě nikoho nepotkali. V cestování potmě je nenutí pokračovat nic kromě netrpkivosti, a ačkoli už se Echo těší, až přijedou do nějaké vesnice, klid a odpočinek zní v tuhle chvíli lákavěji.

Sjedou z cesty na malou mýtinu, která byla zamýšlena právě jako odpočívadlo, a Echo s Hnízdem se společně utáboří. Během několika posledních dnů se sladili do tichého rytmu. Echo zabrzdí všechno s koly, Hnízdo rozloží kuchyni, Echo přinese židle, Hnízdo rozdělá oheň. Už o tom není třeba diskutovat.

Zatímco Hnízdo připojuje nádrž s bioplynem ke koši na oheň, Echo vytáhne svůj kapesní počítač a otevře poštu. „Páni,“ vydechne.

„Co se děje?“ zeptá se Hnízdo, když připojuje kovovou hadici k ventilu nádrže na plyn.

Echo projíždí jednu zprávu za druhou. V životě jich tolik nepřišlo. „Chce se s tebou setkat spousta lidí,“ odpoví. Což není úplně nečekané. Ve chvíli, kdy se po sestupu z hory znovu dostali do dosahu signálu, poslali zprávy na obecní zastupitelstva, Hraničářům, mnišské síti a všem kontaktům, které dokázali vymyslet. Měli pocit, že prvního robota, který se od dob Probuzení vydal za lidmi, není vhodné nechávat jako tajemství nebo překvapení. Hnízdo se vydalo potkat lidstvo jako celek, a tím se Echo řídí.

Takže asi dává smysl, že všichni oslovení odpověděl.

„Máme spoustu pozvánek z Města,“ oznamuje Echo. Opře se o stěnu vozu a projíždí zprávy dál. „Hm... samozřejmě z Univerzity, Městského historického muzea a — sakra.“ Zvedne obočí.

Hnízdo si přitáhne židli vedle nezapáleného koše na oheň a posadí se. „Copak?“

„Chtějí svolat konvergenci,“ vydechne Echo.

„Co to je?“

„No, je to formální setkání, kdy se do Všesvatyně na pár dní sjedou všechna mnišstva a...“ Echo neurčitě mávne rukou. „Víš jak, uspořádají se obřady, přednášky

a... je to velká věc.“ Poškrábe se za uchem a čte zbytek nadšené zprávy. „Moc často se to nedělá.“

„Chápu,“ řekne Hnízdo, ale jeho hlas zní nepřítomně a zdá se nesvé. „Ne že by mi na tom nezáleželo, sourozenstvo Echo, ale —“

„Jasně,“ přikývne Echo, protože ví, co bude následovat. „Udělej, co potřebuješ.“

Hnízdo se nahne ke koši na oheň tak blízko, jak jen to bezpečně jde, a zářící oči upře na přístroj uvnitř. Stiskne spínač na boku koše a s tichým *puf* se rozhoří oheň. „Ha!“ vykřikne Hnízdo radostně. „Je to úžasné, opravdu ano.“ Znovu se posadí na židli, položí si ruce do klína a sleduje tanec plamenů. „Myslím, že se toho nikdy nenabažím.“

Přívál tepla a světla je nenápadným signálem, že tábořiště je konečně hotové, a Echo se rozhodne, že zprávy můžou počkat. Odloží počítač stranou a konečně udělá to, po čem touží už celé hodiny. Svlékne si špinavé, propocené, zalesněné šaty, sestaví kempinkovou sprchu, pustí vodu a stoupne si pod sprchovou hlavici.

„Božstva vůkol,“ zavrní. Z kůže se doslova odlupuje zaschlá sůl a nashromážděný prach cesty a stéká ve špinavých potůčcích do nádrže na šedou vodu. Čistá voda při dopadu na nezahojené ranky štípe, ale také konejší štípance, přes veškerou snahu rozškrábané. Tlak vody je nanejvýš přijatelný a teplota jen tak vysoká, kolik se solárnímu plášti na voze povedlo v hlubokém lese natchytat slunečních paprsků, i přesto se však Echo cítí jako v nejluxusnějších lázních na světě. Zakloní hlavu,

nechá si vodu stékat po vlasech a pozoruje nebe nad stromy. Na růžovomodrém nebi probleskují hvězdy, zakřivené pruhy Motanu visí vysoko na obloze a povzbudivě se na Pangu usmívají.

Hnízdo vystrčí hlavu zpoza vozu. „Chceš, abych uvařilo, zatímco se sprchuješ?“ zeptá se.

„To nemusíš,“ odpoví Echo. Stále totiž bojuje s pocitem nejistoty z toho, že robotovi něco takového dovolí, ačkoli Hnízdo máloco zbožňuje tak moc jako učit se novým věcem.

„Samozřejmě že nemusím,“ rozesměje se Hnízdo a je jasné, že mu jakákoli nejistota ohledně vaření přijde k smíchu. Popadne sušenou směs polévky ze tří druhů fazolí. „Bylo by z toho dobré jídlo?“ zeptá se.

„To by...“ Echo se nechá obměkčit. „To by bylo skvělé,“ odpoví. „Děkuju.“

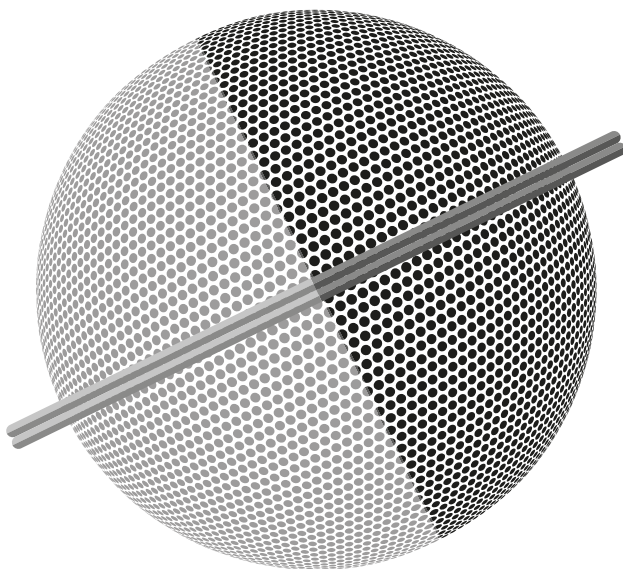
Hnízdo zapne plotýnku a sourozenstvo Echo se tiše modlí ke svému vyvolenému božstvu. Chvála Allalae za sprchy. Chvála Allalae za mýdlo s mátou, které pění hustě jako bílkový sníh. Chvála Allalae za tubičku krému proti svědění, kterým se štědře namaže, až se usuší. Chvála Allalae za —

Semkne rty, protože si uvědomí, že s sebou ve sprše nemá osušku. Podívá se na bok vozu, kde by měla viset. A překvapivě je přesně tam, kde má být. Pomyslí si, že ji tam asi doneslo Hnízdo, když šlo pro jídlo do spíže.

Echo se vděčně usměje.

Chvála Allalae za společnost.

2

POLESÍ

Stromy, v nichž je vesnice schovaná, matou tělem. Majestátně se tyčí nad cestou, vyšší než jakákoli budova ve Městě, a jejich husté větvení vytváří ze slunečního světla skvrnitou krajku. Věk keskenské borovice však prozradí nikoli výška, ale šířka. Odrostky tráví první roky svého života využíváním každé kalorie vytěžené ze světla i půdy k růstu vzhůru, pokoušejí se utéct stínu nižších pater lesa ke světlu nahoře. Teprve poté co léta proměňovaly nefiltrované sluneční světlo do životodárného cukru, se začnou rozrůstat do šířky a v běhu staletí se promění v kolosy. Podle druhových kritérií jsou stromy v místě, kam Echo a Hnízdo přijíždějí, pouzí vyhublí pubertáci, kterým není ještě ani dvě stě let.

Po obrech, kteří v tomto lese kdysi stávali (a jednoho dne zase stávat budou), zůstává jediná připomínka. Echo zastaví vůz, seskočí z kola a vydá se k tomu, po čem je celá obec pojmenovaná — k obrovitému pařezu širokému jako menší dům, jehož kmen mohli porazit někdy na počátku Věku továren, tedy v době, kdy se nikdo moc nezamýšlel nad tím, že během dvaceti minut zničí něco, co rostlo tisíc let. Před pařezem stojí oltář božstva Boš, kamenný podstavec, z něhož je vytesaná koule. Nesčetní kolemjdoucí k němu přivázali drobné stužky, jejichž barvy pod širým nebem vybledly. Echo má stužku ve voze, ale nedojde si pro ni. Jen položí ruku na mech porostlý kámen a skloní hlavu v pozdravu a úctě.

Hnízdo hned přichází blíž a vše pozoruje. „Smím se zeptat, proč tohle děláš, když si toho Boš nemůže všimnout?“ zeptá se.

„Tenhle oltář není pro Bože,“ odpoví sourozenstvo Echo. „Je pro nás. Myslím tím pro lidi. Bož existuje a koná své dílo nehledě na to, jestli mu věnujeme pozornost. Ovšem pokud to děláme, můžeme se propojit. A když se propojíme, cítíme se... no, však víš. Celiství.“

Hnízdo přikývne. „Tak se cítím pokaždé, když něco pozoruji v divočině. A hádám, že právě proto nechápu, proč máte potřebu tohle dělat — snad se tě tím nedotknu.“

„Vůbec ne,“ odvětí Echo. „Ale víš, o jakém pocitu mluvím?“

„Velmi dobře. Cítím se... propojené prostě jen tím, že pozoruji, jak stvoření prochází Koloběhem. Nepotřebuji nějakou věc, aby mi ten pocit zprostředkovala.“

„My taky ne, když si vzpomeneme, že se máme zastavit a rozhlédnout okolo,“ odpoví Echo. „Ale přesně k tomu oltáře slouží. Nebo modly a svátky. Božstvům je to jedno. Tohle všechno připomíná nám, že se nemáme topit v bahně každodennosti. Musíme se na věci podívat i z nadhledu. A to se mnohým snáz říká, než dělá, však uvidíš.“ Na chvíli se odmlčí a zamyslí. „Řeklo jsi to docela vtipně.“

„Co jsem řeklo vtipně?“ zeptá se Hnízdo.

„Že nepotřebuješ věc, aby ti zprostředkovala pocit.“ Echo se krátce uchechtne. „Ty jsi ta věc, která zprostředkovává pocit. Ten pocit koneckonců vychází z tebe.“

Hnízdu zakmitají čochy a Echo zaslechne z jeho hlavy tiché zavrčení. „Takhle jsem nad tím nikdy nepřemýš-

lelo,“ přizná Hnízdo. Položí si dlaně na trup, ztichne a zvažní.

Echo pozoruje, jak nad sebou robot před zbytky ukradeného stromu rozjímá, a také cítí přicházející myšlenku. „Víš, až tě lidé uvidí, bude to pro ně asi silný zážitek.“

„Jak to?“

„Slyšet, jaký svět dřív býval, je jedna věc,“ vysvětluje Echo. „Ale vidět jeho součást je úplně něco jiného. Máme tu zříceniny a věci jako tohle,“ kývne směrem k pařezu, „ale ty jsi něco úplně jiného než kamenný oltář. O tom, že k Probuzení opravdu došlo, nemám pochyby, ale potkat tě to najednou zhmotnilo tak, jak by to nikdy žádné muzeum nedokázalo. Myslím, že lidem, které potkáme, přineseš úplně jiný pohled na historii, i když tě třeba jen uvidí projít kolem.“

Hnízdo se nad tím zamyslí. „Nenapadlo mě, že já můžu změnit úhel pohledu jim,“ proneše. „To přece hledám já.“

„Jasně, ale v každé komunikaci, i v té nejdrobnější, jde přece o výměnu. Všechno je něco za něco.“

„I tak ale to, co říkáš, znamená určitou zodpovědnost.“ Hnízdo si sepne dlaně před hrudníkem a oči mu i za jasného denního světla silně zazáří. „Co když to pokazím?“

„Takhle nad tím nepřemýšlej,“ uklidňuje ho Echo. „Nemusíš přece nic dělat. Stačí být samo sebou. Promiň, nechci tě nijak znervózňovat.“

„Na to už je jaksi pozdě, sourozenstvo Echo.“ Robot si proplete prsty a vrčení v hlavě zesílí. „Nikdy jsem kromě

tebe žádné lidi nepotkalo a vím, že právě o to v celé mojí výpravě jde, ale teď na mě dolehlo, jak je to všechno závažné a... a... ach, musím se zdát tak bláhové.“

Echo pokrčí rameny. „Upřímně mě překvapuje, že ti to trvalo až do chvíle, než jsme dorazili deset minut před —“

„Deset minut?!“ vykřikne Hnízdo a chytne se za tváře. „Ach ne. Ach ne!“

„Neboj.“ Echo zoufalému robotovi položí ruku na předloktí. Obnažené kovové součástky jsou na dotek všechny příjemně teplé. „Bude to v pohodě. Ty budeš v pohodě. Vlastně ti to půjde úplně skvěle.“

Hnízdo se otočí a čochy má doširoka rozevřené. „Myslíš, že se mě budou bát? Nebo... se jim možná nebudu líbit?“ Pohlédne na svoje tělo. „Bude jim vadit, co jim připomínám?“

„Možná,“ připustí Echo s klidnou upřímností. „Ale silně pochybuju, že by se jich takhle cítilo víc, a vůbec, s tím si nemusíš dělat starosti.“

„Proč ne?“

Echo se povzbudivě usměje. „Protože budu celou dobu s tebou.“

O deset minut později (plus minus) Echo a Hnízdo vyjedou ze zatačky na cestě a přivítá je výbuch lidmi vyrobených ozdob. Z větví visí velký transparent s nápisem **ROBOTE, VÍTEJ!** vyvedený písmeny z nejrůznější vzorovaných odstřižků. Kmeny pod ním jsou obalené květinovými řetězy a solárními žárovkami ve tvaru drahokamů.

Visí tam i nedávno uvázané pentle, a když vůz projíždí okolo, vlají ve větru.

„To všechno kvůli mně?“ podívá se Hnízdo a užasle se rozhlíží.

„A pro jakého jiného robota by to mělo být?“ podotkne Echo.

Hnízdo vzhledne k transparentu, pod nímž právě prochází. „Je to velice... okázalé.“

„Jsou nadšení,“ připomene Echo. „Nikdy nikoho z vás neviděli. Chtějí z toho udělat událost.“

„Ze mě nikdy nikdo událost nedělal,“ špitne Hnízdo. „Když se tak nad tím zamyslím, vlastně nevím, jak se taková událost dělá.“

„Tak to se rychle dozvíš. Takhle to bude na většině míst, kam přijedeme.“ Echo šlape dál a přitom se zamračí. Ačkoli se tváří vesele, lýtka už protestují a je těžké se soustředit na cokoli jiného. Cesta do Pařeziny není náročná, ale je dlouhá a tělo hlásí, že už ji chce mít za sebou.

Konečně se před nimi objeví vesnice. Pro Pařezinu jsou stejně jako pro většinu obcí v Polesí typické domy na stromech, visuté mosty a lehký sirný zápach horkých pramenů, které tu vše zahřívají a pohánějí. Tržiště je jedno z mála míst zbudované na zemi, a ačkoli bylo rušné i při každé předchozí návštěvě sourozenstva, teď je tu doslova hlava na hlavě. Dnes je tu opravdu celá Pařezina. Sešel se dav asi stovky lidí a všichni jsou vyšňoření jako na státní svátek. Když se objeví Hnízdo, několik lidí hlasitě zalapá po dechu. K tomu se přidá nervózní

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Modlitba pro samorostlé***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.